

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський Угорський Інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра Історії та суспільних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2013 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.020302 „Педагогіка і методика середньої освіти. Історія”
(шифр і назва напряму)

спеціальності 6.020302 історія
(шифр і назва спеціальності)

Берегово – 2013

Робоча програма *Основи наукових досліджень* для студентів за напрямом підготовки **6.020302 Історія**, спеціальністю **6.020302 Історія**.

Розробник: к.і.н, доктор філософії у галузі історії, в.о. доцент Самборовські-Нодь І.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Історії та суспільних дисциплін.
Протокол від "29" серпня 2013 року №1

Завідувач кафедри _____ (Чотарі Ю.Ю.)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

"__" _____ 2013 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки:
6.020302 „Педагогіка і методика середньої освіти”, спеціальність: ”Історія”

Протокол від. "____" _____ 2013 року № ____

"____" _____ 2013 року Голова _____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <i>гуманітарні науки</i>	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <i>6.020302</i> <i>„Педагогіка і методика середньої освіти”</i>		
Модулів – 2	Спеціальність: <i>”Історія”</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 72		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>бакалавр</i>	12 год.	4 год.
		Семінарські	
		24 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		36 год.	68 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: <i>залік</i>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,4

для заочної форми навчання – 1:11

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування у студентів комплексу наукових знань з методики проведення наукових досліджень, аналізу й синтезу отриманих результатів, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях. Даний курс дає цілісну уяву про науку, як систему знань і знаряддя пізнання, про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії, про загальні риси і завдання сучасної історичної науки, про планування і організацію наукових досліджень, про збір джерел та наукової літератури, їх представлення в науковому звіті та публікаціях, про роботу з науковою літературою, про оформлення курсових, бакалаврських і дипломних робіт та магістерських дисертацій.

Завдання курсу:

Методичні: сприяти оволодінню методами наукового пізнання минулого, та проведення наукових досліджень.

Пізнавальні: на основі застосування методів і прийомів наукових досліджень сформуванню наукового світогляду та знання основних принципів наукової методології, сучасної класифікації наук, варіантів оформлення і представлення результатів наукової роботи.

Практичні: сприяти формуванню вмінь і навичок збору матеріалу для наукового дослідження та його опрацювання, збору та узагальненню наукової інформації, згрупуванню дослідних даних та його представленню, оформляти і захищати результати наукової роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: набути знань щодо питань планування, організації і проведення наукового дослідження; оволодіти методами і прийомами наукових досліджень; розглянути актуальні проблеми розвитку історичної науки та критерії вибору напрямку наукового дослідження; вивчити форми та принципи організації науково-дослідної роботи студентів; виховати в собі усвідомлення необхідності використання наукових методів у своїй діяльності.

вміти: розрізняти бази інформацій, інституцій та типів; правильно та суцільно користуватися методами і прийомами наукових досліджень; розрізняти об'єктивних та суб'єктивних історичних джерел; вжити критикою історичних джерел; правильно застосовувати формальних стандартів написання курсових, бакалаврських та дипломних робіт; планувати, організувати і провести наукового дослідження; розрізняти та використати форм наукових робіт.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби

Змістовий модуль 2. Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б	і н д	с.р.		л	п	л а б	і н д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби												
<i>Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку</i>	24	2	6			16	24	2				22
<i>Тема 2. Історична наукова дослідження</i>	20					20	20					20
<i>Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень</i>	10	4	6				10					10
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12			36	54	2				52
Змістовий модуль 2.												
Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження												
<i>Тема 4. Науково-дослідна робота студентів</i>	2	2					2					2
<i>Тема 5. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська робота.</i>	4	4					4	2				2
<i>Тема 6. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.</i>	12		12				12					12
Разом за змістовим модулем 2	18	6	12				18	2				16
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	72	12	24			36	72	4				68

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продукт суспільного розвитку	6
2	Методологія та засоби історичних досліджень	6
3	Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	6
	Разом	24

6, 7. Практичні і лабораторні заняття – не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продукт суспільного розвитку	16
2	Історична наукова дослідження	20
	Разом	36

9. Індивідуальні завдання

Написання реферату, реферат наукової статті написаної на іноземній мові

10. Методи навчання

Проблемно-тематичний, аналізу і синтезу, порівняльний.

11. Методи контролю

Письмова робота, підготовка реферату, колоквиум, співбесіда, індивідуальна бесіда

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Під час виставлення підсумкової оцінки за навчальну дисципліну заліковий кредит (100% = 100 балів) розподіляється для оцінювання в балах рівня, якості та обсягу знань, умінь та навичок студента таким чином:

1. Відвідування лекцій та практичних занять - 5 балів.

- 2. *Участь у семінарському занятті* -
максимальна оцінка за виступ - 3 бали; максимум за роботу на семінарських заняттях - 30 балів.
- 3. *Індивідуальна робота* -
- самостійна робота - 10 балів;
- індивідуальна робота (реферат, есе, доповідь, презентація) - 10 балів;
- науково-дослідна робота (участь в конференції, наукова стаття, конкурсна робота, участь в олімпіадах) - 10 балів
Всього - до 30 балів

4. *Поточний контроль* -

Модульні контролі, зокрема тестування, виконання творчих завдань. Всього - 5 балів

5. Підсумковий контроль - 30 балів.

Якщо підсумковий контроль - залік, 30 балів підсумкового контролю розподіляється між пунктами 2 і 3 (за участь в семінарському занятті - до 45 балів, індивідуальна робота - до 45 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Письмова контрольна робота, модульні контрольні роботи, підготовка реферату, колоквіум, співбесіда, індивідуальна бесіда

14. Рекомендована література

Базова: підручники та навчальні посібники

1. ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
2. GUNST Péter: A magyar történetírás története. – Debrecen: Csokonai, 1995. – 214 p.
3. KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
4. ORMOS Mária: A történelem és a történettudományok. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
5. ПАЛЕХА Ю., ЛЕМІШ Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Реком. МОН/ - К.: Видавництво Ліра-К, 2012. - 336 с.
6. КОЛЕСНИКОВ О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид., виправлене та доповнене. Навч. посібник. /Реком. МОН/ – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 114 с.
7. ШЕЙКО В.М. КУШНАРЕНКО Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. – К.: Знання, 2011.- 310 с.
8. ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
9. КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
10. КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.

Допоміжна

11. BLOCH, Marc: A történelem védelmében. Válogatott tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1974. – 325 p.
12. BLOCH, Marc: A történész mestersége. Történelemelméleti írások. Osiris Kiadó, Bp., 1996.
13. BRAUN Róbert: holocaust, elbeszélés, történelem. Horror Mettaphysicae a Gond folyóirat és az osiris Kiadó közös sorozata. Osiris Kiadó, Bp., 1995.
14. CARR, Edward H.: Mi a történelem? 2. kiad. Bp.: Osiris, 1995. –150 p.
15. CZAKÓ Kálmán: A történetírás fejlődése. Főiskolai jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 270 p.
16. DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
17. ELEKES Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp.: Kossuth, 1975. – 341 p.
18. GLATZ Ferenc: Hóman Bálint pályája. In: História, 2003/1
19. GLATZ Ferenc: Kosáry Domokos temetésére. In: História, 2007/9-10
20. Glatz Ferenc: Történetírás – korszakváltásban. Tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1990. – 354 p.
21. GLATZ Ferenc: Történetíró és politika. Szekfü, Steier, Thim és Miskolczi nemzetről és államról. – Bp.: Akadémiai, 1980. – 267 p.
22. GYÁNI Gábor: A napló, mint társadalomtörténeti forrás. A közhivatalnok identitása. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 145-160.p.
23. GYÁNI Gábor: Emlékezés és oral histori. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 128-144.p.
24. GYÁNI Gábor: Posztmodern kánon. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
25. KOSÁRY Domokos: Emlékeim Hóman Bálintról. In: História, 2003/1
26. KOVÁCS Endre: A mai polgári történetírás. – Bp.: Gondolat, 1962. – 207 p.
27. KRISTON Pál: A történetírás története. Főiskolai jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. – 248 p.
28. LEDERER Emma: Bevezetés a történettudományba. Egyetemi jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 143 p.
29. LEDERER Emma: Magyarországi polgári történettudomány története (1945-ig). Egyetemi jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó. - 132 p.
30. MAKKAY János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.
31. PAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = Történelmi Szemle, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
32. PINURIK Judit: Naplók és memoárk a Don-kanyarból 1942-1943. Napvilág Kiadó, Bp., 2007.
33. R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitivisták történelemszemlélete. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
34. ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról. In: Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
35. SZÁSZ Zoltán: Niederhauser Emil. In: História, 2001/4
36. Автоматизация информационного обеспечения научных исследований /АН УССР. Под ред. А.А. Стогния. - К.: Наукова думка, 1990.
37. АНДРЕЕВ В.Д. Основы научных исследований: Учебное пособие. - М.:МКИ, 1990.
38. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. - Введ. 01.01.86. - М.: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.
39. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. - К.: Вища школа, 1997. - 271 с
40. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.
41. БРИТАН В.Т. Організація вузівської науки. - К., 1992.
42. БУРЧИН М.Н., КУЗНЕЦОВ В.И. Введение в современную точную методологию науки: Структуры систем знаний. - М.; АО «Аспект-Пресс», - 1994. - 120 с.
43. ВАЧЕВСЬКИЙ М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. - Дрогобич, 1995.

44. ВЕРНАДСЬКИЙ В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв.ред.А.Л.Яншин. - М: Наука, 1991.
45. ДОБРОХОТ М.Л. Сучасне і майбутнє української науки // Текст промови на III Всесвітньому форумі українців 18-20 серпня 2001 р., м. Київ// Освіта і управління, -т. 4 №3-4-2001.-с 7-13.
46. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.
47. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.
48. Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
49. Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
50. Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист.
51. Закон України. Про інноваційну діяльність.
52. Закон України. Про інформацію.
53. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
54. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
55. Закон України. Про освіту.
56. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
57. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
58. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. -Львів: ЛКА, 1997.
59. КОЗАКОВ В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. - К.: Высшая школа, 1990.
60. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України //Наука та наукознавство. - 1999. - № 3.
61. КУЗИН Ф.А. Дипломная работа. - М.: Изд-во МПИ, 1990.
62. КУЗИН Ф.А. Магистерская диссертация: Практ. пособие. - М.:Ось-89, 1997.
63. КЫВЕРЯЛГ А.А. Методы исследований в профессиональной педагогике. Таллин: Валтус, 1980. - 334 с.
64. ЛЕДНЕВ В.С. Содержание образования. Сущность, структура, перспективы. - М.: Высшая школа, 1991.
65. МОЙСЕЮК Н.Є Педагогіка. Навч.пос. К.: 2001. - 608 с
66. МОРОЗ І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. -К.; 1997. - 56 с
67. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. - К., 2001.
68. ПОДЛАСЬКИЙ І.П. Педагогіка. Учебник для студентов вузов. - М.: Владос. - 1999. - Кн.1. - 576 с.
69. РОМАНЧИКОВ В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
70. СИДОРЕНКО В.К. Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми / Освіта, № 31,29 травня.
71. СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основи наукових досліджень. - К.: 2000. - РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с
72. СОБКО В.П. Основы научных исследований. - К.: Техника, 1992.
73. ШЕЙКО В.М., КУНШАРЕНКО Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів. -Х.: ХДАК, 1998.-288 с.

15. Інформаційні/електронні ресурси:

1. www.nas.gov.ua	5. www.epa.oszk.hu
2. www.mon.gov.ua	6. www.mek.oszk.hu
3. http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html	7. www.oszk.hu/humanus
4. www.mta.hu	8. www.matarka.hu

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Закарпатський Угорський Інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра Історії та суспільних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

_____ 2013 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

напрямок підготовки: 6.020302 „Педагогіка і методика середньої освіти”
спеціальність: ”Історія”

Берегово – 2013

Робоча програма *Основи наукових досліджень* для студентів за напрямом підготовки **6.020302 Історія**, спеціальністю **6.020302 Історія**.

Розробник: к.і.н, доктор філософії у галузі історії, в.о. доцент
Самборовскі-Нодь І.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Історії та суспільних дисциплін.
Протокол від “29”серпня 2013 року №1

Завідувач кафедри _____ (Чотарі Ю.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“__” _____ 2013 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки:
6.020302 „Педагогіка і методика середньої освіти”, спеціальність: ”Історія”

Протокол від. “__” _____ 2013 року №__

“__” _____ 2013 року Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Самборовскі-Нодь І.І., 2013 рік

4. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <i>гуманітарні науки</i>	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 6.020302 <i>„Педагогіка і методика середньої освіти”</i>		
Модулів – 2	Спеціальність: <i>”Історія”</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 72		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	12 год.	4 год.
		Семінарські	
		24 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		36 год.	68 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: <i>залик</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,4

для заочної форми навчання – 1:11

5. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування у студентів комплексу наукових знань з методики проведення наукових досліджень, аналізу й синтезу отриманих результатів, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях. Даний курс дає цілісну уяву про науку, як систему знань і знаряддя пізнання, про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії, про загальні риси і завдання сучасної історичної науки, про планування і організацію наукових досліджень, про збір джерел та наукової літератури, їх представлення в науковому звіті та публікаціях, про роботу з науковою літературою, про оформлення курсових, бакалаврських і дипломних робіт та магістерських дисертацій.

Завдання курсу:

Методичні: сприяти оволодінню методами наукового пізнання минулого, та проведення наукових досліджень.

Пізнавальні: на основі застосування методів і прийомів наукових досліджень сформуванню науковий світогляд та знання основних принципів наукової методології, сучасної класифікації наук, варіантів оформлення і представлення результатів наукової роботи.

Практичні: сприяти формуванню вмінь і навичок збору матеріалу для наукового дослідження та його опрацювання, збору та узагальненню наукової інформації, згрупуванню дослідних даних та його представлення, оформляти і захищати результати наукової роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: набути знань щодо питань планування, організації і проведення наукового дослідження; оволодіти методами і прийомами наукових досліджень; розглянути актуальні проблеми розвитку історичної науки та критерії вибору напрямку наукового дослідження; вивчити форми та принципи організації науково-дослідної роботи студентів; виховати в собі усвідомлення необхідності використання наукових методів у своїй діяльності.

вміти: розрізняти бази інформацій, інституцій та типів; правильно та суцільно користуватися методами і прийомами наукових досліджень; розрізняти об'єктивних та суб'єктивних історичних джерел; вжити критикою історичних джерел; правильно застосовувати формальних стандартів написання курсових, бакалаврських та дипломних робіт; планувати, організувати і провести наукового дослідження; розрізняти та використати форм наукових робіт.

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби

Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку.

Поняття, функції і значення науки. Наука як діяльність людей. Об'єкт та суб'єкт науки. Суть науки. Наука як система знань. Три групи галузі наукових знань: знання про природу (математика, фізика, хімія, біологія, географія та ін.); знання про суспільство (економічні науки, історичні, правові та ін.); знання про мислення (філософія, логіка, психологія та ін.). Міжнародна класифікація наук в Україні. Фундаментальні та прикладні науки. Сучасні міжнародні тенденції розвитку історичної науки: міжнародний конгрес істориків, відступ європейсько-південно-американської домінанції. Система історичної науки. Особливості наукової творчості: наукове пізнання та наукове мислення. Історики, які залишали своїх слідів на науки.

Організація науки і наукових досліджень в Україні, управління наукою. В Україні наука організаційно ділиться на п'ять взаємопов'язаних сфер (секторів), до першого сектору відносять академічну науку, яка включає заклади: Національної Академії наук України (НАНУ), Української академії аграрних наук, Академія медичних, педагогічних та правових наук України. Започаткування НАНУ, перший та теперішній президент, відділи, організаційні наукові центри: Південний, Донецький, Придніпровський, Західний, Північно-Східний. Підготовка наукових кадрів. Закон України "Про наукову та науково-технічну діяльність". Видатні історики українці минулого та сьогодення.

Організація науки і наукових досліджень в Угорщині, управління наукою. Започаткування Угорської Академії Наук, її відділи та структура, перший та теперішній президент. Дослідницькі інститути та академічні правила, нагороди. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.

Тема 2. Історичне наукове дослідження.

Поняття „інформація”, які можливості існують його передачі, моделі його передачі. Інформаційні революції людства. Наука та інформація. Бази інформації: нонвербальна стадія передачі інформації, поява акустичних знаків (звуки та голос), людське мовлення та писання; поява книг та книгодрукування як революція у збереженні та розповсюдженні наукових та побутових знань. Поява інформаційних систем: збір книг, їх каталогізація у бібліотеках, нові можливості систематизації – УДК. Телекомунікація та електронні інформації: Інтернет – його позитивні й негативні боки. Типологія інформаційних джерел: первинні (монографії, збірники наукових статей, наукові статті журналів, збірники наукових конференцій, дослідницькі звіти, дисертації) та вторинні (енциклопедії, довідники, посібники й таблиці, бібліографії, каталоги, бази даних). Питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю. Установи інформації. Формування міст для зберігання старовинних документів – архіви

та їх місце і роль у історичних дослідженнях. Типологія архівних документів та хід роботи. „Вірогідні міста” в середньовічній Угорській державі та їх роль у збереженні інформації. Формування музеїв та їх завдання, типологія. Вищі наукові заклади та інформації, поява у них первинної та вторинної інформації. Дослідницькі інституції.

Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень

Завдання методики дослідження історії. Пізнання та істина: їх поняття, процес, відносність. Завдання та мета історика. Зв'язок між історією та реальність: історична реальність та відносність, їх зв'язок. «Розповідальна» історія та ставлення до нього постмодерної тенденції. Методика порівняння та аналізу в історичному дослідженні: дедукція, комбінація, гіпотеза. Опрацювання історіографічних даних: історіографія як історія історіописання. Методика синтезу та його джерела. Історичні джерела: типи, види. Письмові історичні джерела та їх типологія. Критика історичних джерел. Суб'єктивні та об'єктивні джерела їх категорії, характеристика. Опрацювання преси та «oral history». Анкетування, її типи та можливості використання в історичній науці. Інші методи наукового дослідження. Джерельна автентичність досліджень і принцип історичного контексту. Поняття та категорії наукової літератури. Фази роботи з науковою літературою.

Змістовий модуль 2.

Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження

Тема 4. Науково-дослідна робота студентів.

Напрями науково-дослідницької діяльності студентів: навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості; наукові дослідження, що здійснюють студенти під керівництвом професорів і викладачів за загально-кафедральною, загально-факультетською чи вузівською науковою проблемою. Зміст і структура науково-дослідницької діяльності студентів. Організаційна структура науково-дослідницької діяльності у вищому навчальному закладу. Науково-дослідна робота, що є складовою навчального процесу і обов'язкова для всіх студентів (написання рефератів, підготовка до семінарських занять, підготовка і захист курсових, дипломних робіт, виконання завдань дослідницького характеру в період виробничої практики на замовлення підприємств тощо); науково-дослідницька робота студентів поза навчальним процесом. Головні етапи наукового дослідження: виникнення ідеї, формулювання теми; формування мети та завдань дослідження; висунення гіпотези, теоретичні дослідження; проведення експерименту, узагальнення наукових фактів і результатів; аналіз та оформлення наукових досліджень; впровадження та визначення ефективності наукових досліджень. Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів.

Тема 5. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська робота.

Загальні вимоги до написання і оформлення курсових та випускних робіт. Курсова робота як самостійне навчально-наукове дослідження студента. Етапи процесу виконання курсової роботи: вибір теми; підготовка до написання; складання плану роботи; формування тексту роботи; оформлення; захист курсової роботи. Структура курсової і випускної роботи. Оформлення курсової і випускної роботи. Відгуки та рецензії. Реферат роботи, тези доповіді. Ілюстративний матеріал в роботі та використання його під час захисту роботи. Попередній захист випускної роботи на засіданні кафедри, на студентській науковій конференції, на інших конференціях. Вимоги до доповіді та правила її викладення на захисті курсової та випускної роботи. Вимоги до відповідей на запитання, що виникли у присутніх на захисті.

Тема 6. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Головні функції публікацій: оприлюднення результатів наукової роботи; сприяння встановленню пріоритету автора при аналогічних за змістом наукових статтях; свідчення про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми; підтвердження достовірності основних результатів і висновків наукової роботи, її новизни та наукового рівня, оскільки після виходу в світ публікація стає об'єктом вивчення й оцінки широкою науковою громадськістю; підтвердження факту апробації та впровадження результатів і висновків дисертації; відображення основного змісту, наукового рівня та новизни дослідження; забезпечення первинною науковою інформацією суспільства, повідомлення про появу нового наукового знання, передача його у загальне користування. Групи наукових видань: науково-дослідні; джерелознавчі. Наукова стаття. Де друкуються статті наукового характеру: в збірниках або журналах. Що таке науковий. Наукові журнали за цільовим призначенням: науково-практичні; науково-теоретичні; науково-методичні. Обсягу праць: авторський аркуш; друкований аркуш; обліково-видавничий аркуш. Наукова монографія, обсяг та структура. Реферат, доповідь, виступ, книги, теза доповіді. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання. Наукова критика, рецензія.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Поняття "наука", наукова дослідження, його методика та засоби												
<i>Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку</i>	24	2	6			16	24	2				22
<i>Тема 2. Історична наукова дослідження</i>	20					20	20					20
<i>Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень</i>	10	4	6				10					10
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12			36	54	2				52
Змістовий модуль 2.												
Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження												
<i>Тема 4. Науково-дослідна робота студентів</i>	2	2					2					2
<i>Тема 5. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська робота.</i>	4	4					4	2				2
<i>Тема 6. Оформлення та форми впровадження результатів</i>	12		12				12					12

<i>наукового дослідження.</i>												
Разом за змістовим модулем 2	18	6	12				18	2				16
ІНДЗ			-	-		-		-	-	-		
Усього годин	72	12	24			36	72	4				68

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продукт суспільного розвитку	6
2	Методологія та засоби історичних досліджень	6
3	Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	6
	Разом	24

6, 7. Практичні і лабораторні заняття – не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продукт суспільного розвитку	16
2	Історична наукова дослідження	20
	Разом	36

9. Індивідуальні завдання

Написання реферату, реферат наукової статті написаної на іноземній мові

10. Методи навчання

Проблемно-тематичний, аналізу і синтезу, порівняльний.

11. Методи контролю

Письмова робота, підготовка реферату, колоквіум, співбесіда, індивідуальна бесіда

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Під час виставлення підсумкової оцінки за навчальну дисципліну заліковий кредит (100% = 100 балів) розподіляється для оцінювання в балах рівня, якості та обсягу знань, умінь та навичок студента таким чином:

1. **Відвідування лекцій та практичних занять** - 5 балів.

- **2. Участь у семінарському занятті** -

максимальна оцінка за виступ - 3 бали; максимум за роботу на семінарських заняттях - 30 балів.

- **3. Індивідуальна робота** -

- самостійна робота - 10 балів;

- індивідуальна робота (реферат, есе, доповідь, презентація) - 10 балів;

- науково-дослідна робота (участь в конференції, наукова стаття, конкурсна робота, участь в олімпіадах) - 10 балів

Всього - до 30 балів

4. **Поточний контроль** -

Модульні контролі, зокрема тестування, виконання творчих завдань. Всього - 5 балів

5. **Підсумковий контроль** - 30 балів.

Якщо підсумковий контроль - залік, 30 балів підсумкового контролю розподіляється між пунктами 2 і 3 (за участь в семінарському занятті - до 45 балів, індивідуальна робота - до 45 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Письмова контрольна робота, модульні контрольні роботи, підготовка реферату, колоквиум, співбесіда, індивідуальна бесіда

14. Рекомендована література

Базова: підручники та навчальні посібники

74. ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
75. GUNST Péter: A magyar történetírás története. – Debrecen: Csokonai, 1995. – 214 p.
76. KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
77. ORMOS Mária: A történelem és a történettudományok. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
78. ПАЛЕХА Ю., ЛЕМШ Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Реком. МОН/ - К.: Видавництво Ліра-К, 2012. - 336 с.
79. КОЛЕСНИКОВ О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид., виправлене та доповнене. Навч. посібник. /Реком. МОН/ – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 114 с.
80. ШЕЙКО В.М. КУШНАРЕНКО Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. – К.: Знання, 2011.- 310 с.
81. ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
82. КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
83. КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.

Допоміжна

84. BLOCH, Marc: A történelem védelmében. Válogatott tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1974. – 325 p.
85. BLOCH, Marc: A történész mestersége. Történelemelméleti írások. Osiris Kiadó, Bp., 1996.
86. BRAUN Róbert: holocaust, elbeszélés, történelem. Horror Mettaphysicae a Gond folyóirat és az osiris Kiadó közös sorozata. Osiris Kiadó, Bp., 1995.

87. CARR, Edward H.: Mi a történelem? 2. kiad. Bp.: Osiris, 1995. –150 p.
88. CZAKÓ Kálmán: A történetírás fejlődése. Főiskolai jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 270 p.
89. DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
90. ELEKES Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp.: Kossuth, 1975. – 341 p.
91. GLATZ Ferenc: Hóman Bálint pályája. In: História, 2003/1
92. GLATZ Ferenc: Kosáry Domokos temetésére. In: História, 2007/9-10
93. Glatz Ferenc: Történetírás – korszakváltásban. Tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1990. – 354 p.
94. GLATZ Ferenc: Történetíró és politika. Szekfü, Steier, Thim és Miskolczi nemzetről és államról. – Bp.: Akadémiai, 1980. – 267 p.
95. GYÁNI Gábor: A napló, mint társadalomtörténeti forrás. A közhivatalnok identitása. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 145-160.p.
96. GYÁNI Gábor: Emlékezés és oral histori. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 128-144.p.
97. GYÁNI Gábor: Posztmodern kánon. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
98. KOSÁRY Domokos: Emlékeim Hóman Bálintról. In: História, 2003/1
99. KOVÁCS Endre: A mai polgári történetírás. – Bp.: Gondolat, 1962. – 207 p.
100. KRISTON Pál: A történetírás története. Főiskolai jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. – 248 p.
101. LEDERER Emma: Bevezetés a történettudományba. Egyetemi jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 143 p.
102. LEDERER Emma: Magyarországi polgári történettudomány története (1945-ig). Egyetemi jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó. - 132 p.
103. MAKKAY János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.
104. PAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = Történelmi Szemle, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
105. PINURIK Judit: Naplók és memoárk a Don-kanyarból 1942-1943. Napvilág Kiadó, Bp., 2007.
106. R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitivisták történelemszemlélete. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
107. ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mítizálásának tarthatatlanságáról. In: Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
108. SZÁSZ Zoltán: Niederhauser Emil. In: História, 2001/4
109. Автоматизация информационного обеспечения научных исследований /АН УССР. Под ред. А.А. Стогния. - К.: Наукова думка, 1990.
110. АНДРЕЕВ В.Д. Основы научных исследований: Учебное пособие. - М.:МКИ, 1990.
111. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. - Введ. 01.01.86. - М: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.
112. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. - К: Вища школа, 1997. - 271 с
113. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.
114. БРИТАН В.Т. Організація вузівської науки. - К., 1992.
115. БУРЧИН М.Н., КУЗНЕЦОВ В.И. Введение в современную точную методологию науки: Структуры систем знаний. - М.; АО «Аспект-Пресс», - 1994. - 120 с.
116. ВАЧЕВСЬКИЙ М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. - Дрогобич, 1995.
117. ВЕРНАДСЬКИЙ В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв.ред.А.Л.Яншин. - М: Наука, 1991.
118. ДОБРОХОТ М.Л. Сучасне і майбутнє української науки // Текст промови на III Всесвітньому форумі українців 18-20 серпня 2001 р., м. Київ// Освіта і управління, -т. 4 №3-4-2001.-с 7-13.

119. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.
120. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.
121. Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
122. Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
123. Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист.
124. Закон України. Про інноваційну діяльність.
125. Закон України. Про інформацію.
126. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
127. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
128. Закон України. Про освіту.
129. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
130. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
131. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. -Львів: ЛКА, 1997.
132. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. - К.: Высшая школа, 1990.
133. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України //Наука та наукознавство. - 1999. - № 3.
134. Кузин Ф.А. Дипломная работа. - М.: Изд-во МПИ, 1990.
135. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Практ. пособие. - М.:Ось-89, 1997.
136. КЫВЕРЯЛГ А.А. Методы исследований в профессиональной педагогике. Таллин: Валчус, 1980. - 334 с.
137. ЛЕДНЕВ В.С. Содержание образования. Сущность, структура, перспективы. - М.: Высшая школа, 1991.
138. МОЙСЕЮК Н.Є Педагогіка. Навч.пос. К.: 2001. - 608 с
139. МОРОЗ І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. -К.; 1997. - 56 с
140. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. - К., 2001.
141. ПОДЛАСЫЙ И.П. Педагогика. Учебник для студентов вузов. - М.: Владос. - 1999. - Кн.1. - 576 с.
142. РОМАНЧИКОВ В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
143. СИДОРЕНКО В.К. Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми / Освіта, № 31,29 травня.
144. СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основи наукових досліджень. - К.: 2000. - РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с
145. СОБКО В.П. Основы научных исследований. - К.: Техника, 1992.
146. ШЕЙКО В.М., Куншаренко Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів. -Х.: ХДАК, 1998.-288 с.

15. Інформаційні/електронні ресурси:

9. www.nas.gov.ua
10. www.mon.gov.ua
11. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html>
12. www.mta.hu
13. www.epa.oszk.hu
14. www.mek.oszk.hu
15. www.oszk.hu/humanus
16. www.matarka.hu

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II**

Кафедра Історії та суспільних дисциплін

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З КУРСУ**

Основи наукових досліджень

**для студентів заочної (дистанційної) форми навчання
по спеціальності 6.020302 «Історія»**

Розробник:
К.і.н., Самборовскі-Нодь І.І.

Затверджена на засіданні кафедри Історії та суспільних дисциплін.
Протокол № 1 від 29 серпня 2013 р.

Завідувач кафедри
К.і.н., Чотарі Ю.Ю.

Берегове - 2013

7. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування у студентів комплексу наукових знань з методики проведення наукових досліджень, аналізу й синтезу отриманих результатів, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях. Даний курс дає цілісну уяву про науку, як систему знань і знаряддя пізнання, про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії, про загальні риси і завдання сучасної історичної науки, про планування і організацію наукових досліджень, про збір джерел та наукової літератури, їх представлення в науковому звіті та публікаціях, про роботу з науковою літературою, про оформлення курсових, бакалаврських і дипломних робіт та магістерських дисертацій.

Завдання курсу:

Методичні: сприяти оволодінню методами наукового пізнання минулого, та проведення наукових досліджень.

Пізнавальні: на основі застосування методів і прийомів наукових досліджень сформуванню наукового світогляду та знання основних принципів наукової методології, сучасної класифікації наук, варіантів оформлення і представлення результатів наукової роботи.

Практичні: сприяти формуванню вмінь і навичок збору матеріалу для наукового дослідження та його опрацювання, збору та узагальненню наукової інформації, згрупуванню дослідних даних та його представленню, оформляти і захищати результати наукової роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: набути знань щодо питань планування, організації і проведення наукового дослідження; оволодіти методами і прийомами наукових досліджень; розглянути актуальні проблеми розвитку історичної науки та критерії вибору напрямку наукового дослідження; вивчити форми та принципи організації науково-дослідної роботи студентів; виховати в собі усвідомлення необхідності використання наукових методів у своїй діяльності.

вміти: розрізняти бази інформацій, інституцій та типів; правильно та суцільно користуватися методами і прийомами наукових досліджень; розрізняти об'єктивних та суб'єктивних історичних джерел; вжити критичною історичних джерел; правильно застосовувати формальних стандартів написання курсових, бакалаврських та дипломних робіт; планувати, організувати і провести наукового дослідження; розрізняти та використати форм наукових робіт.

8. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби

Змістовий модуль 2.

Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження

9. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин в заочній формі навчання				
	у тому числі				
	усього	л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби					
Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку	24	2	-	-	24
Тема 2. Історичне наукове дослідження	20	-	-	-	20
Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень	10	-	-	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	54	2	-	-	52
Змістовий модуль 2.					
Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження					
Тема 4. Науково-дослідна робота студентів	2	-	-	-	2
Тема 5. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська робота.	4	2	-	-	2
Тема 6. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	12	-	-	-	12
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	18	2	-	-	16
Усього годин	72	4	-	-	68

4. Порядок написання контрольної роботи

- користуючись даним посібником, студент ознайомлюється із темою контрольної роботи, визначається із змістом та обсягом кожного питання у запропонованому плані;
- опрацьовує літературу, рекомендовані до теми;
- за необхідністю здійснює самостійний пошук відповідної літератури;
- складає конспект до кожного пункту плану контрольної роботи, формулює висновки до питань;
- узгоджує складові частини контрольної роботи, формулює узагальнюючий висновок;
- письмово виконує контрольну роботу (орієнтовний обсяг 8-10 аркушів формату А4);
- виконана контрольна робота здається на кафедру історії та суспільних дисциплін не пізніше, ніж за два тижні до початку сесії (адреса кафедри: м. Берегово, пл. Кошута, 6.);
- подана на кафедру контрольна робота оцінюється "зараховано", вона виконана відповідно вимогам, і "не зараховано", якщо не відповідає їм;

- термін перевірки контрольної роботи – два тижні.

5. Вимоги до контрольної роботи

1. Контрольна робота пишеться тільки з тієї теми, яка закріплена за студентом.

2. Робота виконується згідно до запропонованого плану.

3. Кожне питання контрольної роботи висвітлюється окремо. Питання повинні бути чітко відокремлені одне від одного. Працюючи над кожним питанням, необхідно звернути увагу на його основні аспекти, не порушуючи послідовності і логічності викладення матеріалу. Слід звернути увагу на терміни, визначення, які зустрічаються в темі, навести їх пояснення. В кінці кожного питання потрібно зробити висновок.

4. Крім висновків до кожного питання, студент повинен зробити узагальнюючі висновки до всієї контрольної роботи.

Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку.

1. Особливості наукової творчості.
2. Історики, які залишали своїх слідів на науки.
3. Організація науки і наукових досліджень в Україні: Національної Академії наук України.
4. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
5. Організація науки і наукових досліджень в Угорщині: Угорська Академія Наук.
6. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.

Тема 2. Історична наукова дослідження.

1. Поняття „інформації”.
2. Наука та інформація. Бази інформації: нон-вербальна стадія передачі інформації, поява акустичних знаків (звуки та голос).
3. Поява інформаційних систем: бібліотека та можливості систематизації – УДК.
4. Телекомунікація та електронні інформації: Інтернет – його позитивні й негативні боки.
5. Типологія джерел інформації: первинні та вторинні.
6. Питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю.
7. Установи інформації: архіви, типологія архівних документів та хід роботи.
8. „Вірогідні місця” в середньовіччі.
9. Установи інформації: музеї та їх завдання, типологія.
10. Установи інформації: вищі наукові заклади та інформації, поява у них первинної та вторинної інформації.
11. Установи інформації: дослідницькі інституції.

Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень

1. Методика дослідження історії.
2. Зв'язок між історією та реальністю.
3. Методика порівняння та аналізу.
4. Опрацювання історіографічних даних.
5. Методика синтезу.
6. Критика історичних джерел.
7. Суб'єктивні та об'єктивні джерела.
8. Опрацювання преси та «oral history».
9. Анкетування, її типи та можливості використання в історичній науці.
10. Інші методи наукового дослідження.
11. Джерельна автентичність досліджень і принцип історичного контексту.
12. Робота з науковою літературою.

Тема 4. Науково-дослідна робота студентів.

1. Напрями науково-дослідницької діяльності студентів.
2. Зміст і структура науково-дослідницької діяльності студентів.
3. Головні етапи наукового дослідження.
4. Аналіз та оформлення наукових досліджень.
5. Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів.

Тема 5. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Групи наукових видань.
3. Наукова монографія: обсяг та структура.
4. Реферат, доповідь, виступ.
5. Наукова критика, рецензія.
6. [Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.](#)

6. Методи навчання

Проблемно-тематичний, аналіз і синтез, порівняльний.

7. Методи контролю

Письмові модульні контрольні роботи, реферат, співбесіда, індивідуальна бесіда

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C		зараховано
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Оформлення титульного листа контрольної роботи

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
З КУРСУ “ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

СТУДЕНТА (КИ) ГРУПИ
Товт А.В.

10. Рекомендована література:

Базова: підручники та навчальні посібники

147. ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
148. GUNST Péter: A magyar történetírás története. – Debrecen: Csokonai, 1995. – 214 p.
149. KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
150. ORMOS Mária: A történelem és a történettudományok. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
151. ПАЛЕХА Ю., ЛЕМІШ Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Реком. МОН/ - К.: Видавництво Ліра-К, 2012. - 336 с.
152. КОЛЕСНИКОВ О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид., виправлене та доповнене. Навч. посібник. /Реком. МОН/ – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 114 с.
153. ШЕЙКО В.М. КУШНАРЕНКО Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. – К.: Знання, 2011.- 310 с.
154. ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
155. КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
156. КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.

Допоміжна

157. BLOCH, Marc: A történelem védelmében. Válogatott tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1974. – 325 p.
158. BLOCH, Marc: A történész mestersége. Történelemelméleti írások. Osiris Kiadó, Bp., 1996.
159. BRAUN Róbert: holocaust, elbeszélés, történelem. Horror Mettaphysicae a Gond folyóirat és az osiris Kiadó közös sorozata. Osiris Kiadó, Bp., 1995.
160. CARR, Edward H.: Mi a történelem? 2. kiad. Bp.: Osiris, 1995. –150 p.

161. CZAKÓ Kálmán: A történetírás fejlődése. Főiskolai jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 270 p.
162. DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
163. ELEKES Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp.: Kossuth, 1975. – 341 p.
164. GLATZ Ferenc: Hóman Bálint pályája. In: *História*, 2003/1
165. GLATZ Ferenc: Kosáry Domokos temetésére. In: *História*, 2007/9-10
166. Glatz Ferenc: Történetírás – korszakváltásban. Tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1990. – 354 p.
167. GLATZ Ferenc: Történetíró és politika. Szekfü, Steier, Thim és Miskolczy nemzetéről és államról. – Bp.: Akadémiai, 1980. – 267 p.
168. GYÁNI Gábor: A napló, mint társadalomtörténeti forrás. A közhivatalnok identitása. In: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 145-160.p.
169. GYÁNI Gábor: Emlékezés és oral histori. In: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 128-144.p.
170. GYÁNI Gábor: Posztmodern kánon. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
171. KOSÁRY Domokos: Emlékeim Hóman Bálintról. In: *História*, 2003/1
172. KOVÁCS Endre: A mai polgári történetírás. – Bp.: Gondolat, 1962. – 207 p.
173. KRISTON Pál: A történetírás története. Főiskolai jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. – 248 p.
174. LEDERER Emma: Bevezetés a történettudományba. Egyetemi jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 143 p.
175. LEDERER Emma: Magyarországi polgári történettudomány története (1945-ig). Egyetemi jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó. - 132 p.
176. MAKKAY János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.
177. PAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = *Történelmi Szemle*, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
178. PINURIK Judit: Naplók és memoárk a Don-kanyarból 1942-1943. Napvilág Kiadó, Bp., 2007.
179. R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitivisták történelemszemlélete. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
180. ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról. In: *Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről*. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
181. SZÁSZ Zoltán: Niederhauser Emil. In: *História*, 2001/4
182. Автоматизация информационного обеспечения научных исследований /АН УССР. Под ред. А.А. Стогния. - К.: Наукова думка, 1990.
183. АНДРЕЕВ В.Д. Основы научных исследований: Учебное пособие. - М.:МКИ, 1990.
184. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. - Введ. 01.01.86. - М: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.
185. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. - К: Вища школа, 1997. - 271 с
186. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.
187. БРИТАН В.Т. Організація вузівської науки. - К., 1992.
188. БУРЧИН М.Н., КУЗНЕЦОВ В.И. Введение в современную точную методологию науки: Структуры систем знаний. - М.; АО «Аспект-Пресс», - 1994. - 120 с.
189. ВАЧЕВСЬКИЙ М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. - Дрогобич, 1995.
190. ВЕРНАДСЬКИЙ В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв.ред.А.Л.Яншин. - М: Наука, 1991.
191. ДОБРОХОТ М.Л. Сучасне і майбутнє української науки // Текст промови на III Всесвітньому форумі українців 18-20 серпня 2001 р., м. Київ// Освіта і управління, -т. 4 №3-4-2001.-с 7-13.
192. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.

193. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.
194. Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
195. Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
196. Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист.
197. Закон України. Про інноваційну діяльність.
198. Закон України. Про інформацію.
199. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
200. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
201. Закон України. Про освіту.
202. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
203. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
204. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. -Львів: ЛКА, 1997.
205. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. - К.: Высшая школа, 1990.
206. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України //Наука та наукознавство. - 1999. - № 3.
207. Кузин Ф.А. Дипломная работа. - М.: Изд-во МПИ, 1990.
208. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Практ. пособие. - М.:Ось-89, 1997.
209. КЫВЕРЯЛГ А.А. Методы исследований в профессиональной педагогике. Таллин: Валчус, 1980. - 334 с.
210. ЛЕДНЕВ В.С. Содержание образования. Сущность, структура, перспективы. - М.: Высшая школа, 1991.
211. МОЙСЕЮК Н.Є Педагогіка. Навч.пос. К.: 2001. - 608 с
212. МОРОЗ І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. -К.; 1997. - 56 с
213. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. - К., 2001.
214. ПОДЛАСЬКИЙ І.П. Педагогіка. Учебник для студентов вузов. - М.: Владос. - 1999. - Кн.1. - 576 с.
215. РОМАНЧИКОВ В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
216. СИДОРЕНКО В.К. Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми / Освіта, № 31,29 травня.
217. СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основи наукових досліджень. - К.: 2000. - РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с
218. СОБКО В.П. Основы научных исследований. - К.: Техника, 1992.
219. ШЕЙКО В.М., Куншаренко Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів. -Х.: ХДАК, 1998.-288 с.

11. Інформаційні/електронні ресурси:

17. www.nas.gov.ua
18. www.mon.gov.ua
19. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html>
20. www.mta.hu
21. www.epa.oszk.hu
22. www.mek.oszk.hu
23. www.oszk.hu/humanus
24. www.matarka.hu

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Кафедра історії та суспільних дисциплін

Методичні вказівки до самостійних робіт з дисципліни

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Спеціальність: 6.020302 Історія
(для денної та заочної форми навчання)

Чотарі Ю.Ю. _____ Затвержено:
Зав.каф. 29.08.2013 р.

Берегово – 2013

МЕТОДИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИВЧЕННЯ КУРСУ «Основи наукових досліджень»

Методика самостійної роботи: загальні зауваження

Самостійна робота студентів (СРС) - органічна і невід'ємна частина навчального процесу, значення якої полягає в тому, що вона:

- формує потребу і навички систематичного та обґрунтованого вивчення документів;
- дозволяє напрацювати навички наукового пошуку;
- створює сприятливі умови для повного використання індивідуальних особливостей людини у навчанні;
- найважливішою умовою формування світоглядних засад;
- сприяє набуттю таких якостей, як наполегливість та системність у виконанні роботи.

Велике значення самостійної роботи у підготовці сучасних фахівців підтверджується багатою практикою вищої школи. Сьогодні СРС приділяється особливе місце в організації навчання у вищій школі. Кількість обов'язкових аудиторних занять скорочується, посилюється акцент на організації самостійної роботи, що розвиває індивідуальні форми навчання і виховання. Уміння творчо мислити, орієнтуватися в потоці наукової інформації, самостійно ставити й вирішувати принципово нові завдання – вимога постіндустріального суспільства. Сьогодні процес навчання у вищому закладі освіти все більше спирається на самостійну, близьку до дослідної роботу студента.

Без самостійної роботи важко набути поглиблених знань. Оволодіння навичками самостійної роботи дає студенту змогу виконувати необхідну роботу якісно і в мінімальний

термін. Вища школа покликана навчити студентів працювати в повну міру їх можливостей і здібностей, розвивати в них смак до творчого пошуку, виховувати в майбутніх фахівців прагнення до постійного збагачення і поновлення набутих знань. У підсумку СРС має сформувані у студентів знання і вміння, що дозволять їм самостійно вирішувати професійні завдання і проблеми.

У поняття *"самостійна робота"* входить не тільки робота, яку студенти виконують під час самопідготовки, але і самостійна діяльність у процесі навчання. Таким чином, СРС складається як з аудиторної роботи на лекціях та семінарах, так і з поза аудиторних занять.

У широкому значенні зміст самостійної роботи включає:

- слухання і конспектування лекцій;
- вивчення рекомендованої літератури, джерел та їх конспектування;
- підготовку рефератів;
- підготовку наукових доповідей та повідомлень на студентські науково-практичні конференції;
- підготовку до заліку/іспиту.

Рекомендації з самоорганізації СР. Багато залежить від самого студента, від його ставлення до навчання, до виконання своїх обов'язків. Щоб навчитися самостійно засвоювати краєзнавчий матеріал, він повинен проявити силу волі, наполегливість і цілеспрямованість, виховувати в собі тверду самодисципліну, виробляти й дотримуватися розумного режиму навчання і відпочинку. Навчати їх у всьому поводитися самостійно - мислити, обмірковувати, планувати свою роботу, тобто цінувати свій час й уміти розподіляти його, бачити перспективу в роботі, передбачати можливі труднощі тощо.

Вимоги й рекомендації до написання реферату

Реферат - одна із форм самостійного опанування студентом певних знань. Для його підготовки підбирається спеціальна література, робляться виписки, які згодом компонують відповідно до поставлених завдань. Кінцевий результат написання реферату - оприлюднення його результатів.

Структура реферату: титульний аркуш, зміст, вступ, 2-3 розділи, висновки, список використаної літератури. Загальний обсяг реферату: до 15-20 сторінок, з них до 4 сторінок - вступ, 15-17 сторінок - основний текст, 1 сторінка - висновки. Відлік сторінок починають з титульного аркуша. Проте титульний аркуш і аркуш "зміст" не нумерують, а починають із третьої сторінки - "ВСТУП" - у верхньому правому куті із цифри "3".

У вступі зазначають актуальність теми, особисте ставлення до обраної проблеми, хронологічні й територіальні рамки дослідження. Потім дають аналіз використаної літератури, вказуючи внесок кожного автора в розкриття проблеми. І нарешті - визначають мету та завдання роботи.

Кожен розділ, як правило, розкриває суть одного із завдань, і завершується загальним висновком.

У висновках до реферату підводять загальні підсумки роботи.

Обов'язковою умовою для написання реферату є текстові посилання на використану літературу.

Список використаної літератури складають в міру появи посилань у тексті. При цьому зазначають загальну кількість сторінок книги чи статті.

Зразок складання бібліографічного покажчика:

а) Книга із зазначенням автора:

Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.

б) Книга без зазначення автора:

ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. – К.: Держстандарт України, 1995.

в) Багатотомне видання:

Давня історія України: В 2 т. - К.: Либідь, 1995. – Т. 2. - 220 с.

г) стаття часопису:

Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ – 2000. - № 2.

Кількість використаної літератури має бути не менше 5 найменувань. При цьому, по можливості, бажано використати найновіші видання.

Висока оцінка за виконання реферату залежить від дотримання усіх вищезазначених вимог і успішного захисту. Виступ (до 10 хв.) має передати основні положення реферату. При цьому особливо враховується вільне володіння матеріалом, вміння аргументовано обстоювати свою думку й зацікавити аудиторію.

Перелік завдань для самостійної роботи для студентів заочної форми навчання

Модуль 1.

1. Особливості наукової творчості.
2. Історики, які залишали своїх слідів на науки.
3. Організація науки і наукових досліджень в Україні: Національної Академії наук України.
4. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
5. Організація науки і наукових досліджень в Угорщині: Угорська Академія Наук.
6. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.
7. Поняття „інформації”.
8. Наука та інформація. Бази інформації: нон-вербальна стадія передачі інформації, поява акустичних знаків (звуки та голос).
9. Поява інформаційних систем: бібліотека та можливості систематизації – УДК.
10. Телекомунікація та електронні інформації: Інтернет – його позитивні й негативні боки.
11. Типологія джерел інформації: первинні та вторинні.
12. Питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю.
13. Установи інформації: архіви, типологія архівних документів та хід роботи.
14. „Вірогідні місця” в середньовіччі.
15. Установи інформації: музеї та їх завдання, типологія.
16. Установи інформації: вищі наукові заклади та інформації, поява у них первинної та вторинної інформації.
17. Установи інформації: дослідницькі інституції.
18. Методика дослідження історії.
19. Зв'язок між історією та реальність.
20. Методика порівняння та аналізу.
21. Опрацювання історіографічних даних.
22. Методика синтезу.
23. Критика історичних джерел.
24. Суб'єктивні та об'єктивні джерела.
25. Опрацювання преси та «oral history».
26. Анкетування, її типи та можливості використання в історичної науки.
27. Інші методи наукового дослідження.
28. Джерельна автентичність досліджень і принцип історичного контексту.
29. Робота з науковою літературою.

Модуль 2.

1. Напрями науково-дослідницької діяльності студентів.
2. Зміст і структура науково-дослідницької діяльності студентів.
3. Головні етапи наукового дослідження.
4. Аналіз та оформлення наукових досліджень.
5. Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів.
6. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
7. Групи наукових видань.
8. Наукова монографія: обсяг та структура.
9. Реферат, доповідь, виступ.
10. Наукова критика, рецензія.

11. [Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.](#)

Перелік завдань для самостійної роботи для студентів денної форми навчання

1. Історики, які залишали своїх слідів на науки.
2. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
3. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.
4. Поняття „інформації”.
5. Наука та інформація. Бази інформації: нон-вербальна стадія передачі інформації, поява акустичних знаків (звуки та голос).
6. Поява інформаційних систем: бібліотека та можливості систематизації – УДК.
7. Телекомунікація та електронні інформації: Інтернет – його позитивні й негативні боки.
8. Типологія джерел інформації: первинні та вторинні.
9. Питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю.
10. Установи інформації: архіви, типологія архівних документів та хід роботи.
11. „Вірогідні місця” в середньовіччі.
12. Установи інформації: музеї та їх завдання, типологія.
13. Установи інформації: вищі наукові заклади та інформації, поява у них первинної та вторинної інформації.
14. Установи інформації: дослідницькі інституції.

Література

220. ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
221. GUNST Péter: A magyar történetírás története. – Debrecen: Csokonai, 1995. – 214 p.
222. KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
223. ORMOS Mária: A történelem és a történettudományok. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
224. ПАЛЕХА Ю., ЛЕМІШ Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Реком. МОН/ - К.: Видавництво Ліра-К, 2012. - 336 с.
225. КОЛЕСНИКОВ О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид., виправлене та доповнене. Навч. посібник. /Реком. МОН/ – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 114 с.
226. ШЕЙКО В.М. КУШНАРЕНКО Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. – К.: Знання, 2011.- 310 с.
227. ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
228. КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
229. КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.
230. BLOCH, Marc: A történelem mestersége. Történelemelméleti írások. Osiris Kiadó, Bp., 1996.
231. BRAUN Róbert: holocaust, elbeszélés, történelem. Horror Metaphysicae a Gond folyóirat és az osiris Kiadó közös sorozata. Osiris Kiadó, Bp., 1995.
232. CARR, Edward H.: Mi a történelem? 2. kiad. Bp.: Osiris, 1995. –150 p.
233. CZAKÓ Kálmán: A történetírás fejlődése. Főiskolai jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 270 p.
234. DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
235. ELEKES Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp.: Kossuth, 1975. – 341 p.

236. GLATZ Ferenc: Hóman Bálint pályája. In: *História*, 2003/1
237. GLATZ Ferenc: Kosáry Domokos temetésére. In: *História*, 2007/9-10
238. Glatz Ferenc: Történetírás – korszakváltásban. *Tanulmányok*. Bp.: Gondolat, 1990. – 354 p.
239. GLATZ Ferenc: Történetíró és politika. Szekfü, Steier, Thim és Miskolczy nemzetéről és államról. – Bp.: Akadémiai, 1980. – 267 p.
240. GYÁNI Gábor: A napló, mint társadalomtörténeti forrás. A közhivatalnok identitása. In: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 145-160.p.
241. GYÁNI Gábor: Emlékezés és oral histori. In: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 128-144.p.
242. GYÁNI Gábor: *Posztmodern kánon*. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
243. KOSÁRY Domokos: Emlékeim Hóman Bálintról. In: *História*, 2003/1
244. KOVÁCS Endre: *A mai polgári történetírás*. – Bp.: Gondolat, 1962. – 207 p.
245. KRISTON Pál: *A történetírás története*. Főiskolai jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. – 248 p.
246. LEDERER Emma: *Bevezetés a történettudományba*. Egyetemi jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 143 p.
247. LEDERER Emma: *Magyarországi polgári történettudomány története (1945-ig)*. Egyetemi jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó. - 132 p.
248. MAKKAY János: *Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni?* – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.
249. PAMLÉNYI Ervin: *A historiográfia tárgyáról és módszeréről*. = *Történelmi Szemle*, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
250. PIHURIK Judit: *Naplók és memoárk a Don-kanyarból 1942-1943*. Napvilág Kiadó, Bp., 2007.
251. R. VÁRKONYI Ágnes: *A pozitivisták történelemszemlélete*. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
252. ROMSICS Ignác: *Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról*. In: *Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről*. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
253. SZÁSZ Zoltán: *Niederhauser Emil*. In: *História*, 2001/4
254. *Автоматизация информационного обеспечения научных исследований /АН УССР*. Под ред. А.А. Стогния. - К.: Наукова думка, 1990.
255. АНДРЕЕВ В.Д. *Основы научных исследований: Учебное пособие*. - М.:МКИ, 1990.
256. *Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84*. - Введ. 01.01.86. - М.: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.
257. БЛУХА М.Т. *Основы научных досліджень: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. - К.: Вища школа, 1997. - 271 с
258. БЛУХА М.Т. *Основы научных досліджень: Підручник*. - К.: Вища школа, 1997.
259. БРИТАН В.Т. *Організація вузівської науки*. - К., 1992.
260. БУРЧИН М.Н., КУЗНЕЦОВ В.И. *Введение в современную точную методологию науки: Структуры систем знаний*. - М.; АО «Аспект-Пресс», - 1994. - 120 с.
261. ВАЧЕВСЬКИЙ М. *Основы наукової інформації. Для студентів вузів*. - Дрогобич, 1995.
262. ВЕРНАДСЬКИЙ В.И. *Научная мысль как планетное явление/Отв.ред.А.Л.Яншин*. - М.: Наука, 1991.
263. ДОБРОХОТ М.Л. *Сучасне і майбутнє української науки // Текст промови на III Всесвітньому форумі українців 18-20 серпня 2001 р., м. Київ// Освіта і управління, -т. 4 №3-4-2001.-с 7-13.*
264. ДСТУ *Документація, звіти у сфері науки і техніки*. - К.: Держстандарт України, 1995.
265. ДУБРОВ Ю. *Наука як система, що самоорганізується//Вісник НАНУ - 2000. - № 2.*
266. *Економіка наукових досліджень і розробок*. - К., 1999.
267. *Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г.* - К. - 2002. - 322 с/
268. *Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист.*

269. Закон України. Про інноваційну діяльність.
270. Закон України. Про інформацію.
271. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
272. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
273. Закон України. Про освіту.
274. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
275. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
276. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. -Львів: ЛКА, 1997.
277. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. - К.: Высшая школа, 1990.
278. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України //Наука та наукознавство. - 1999. - № 3.
279. Кузин Ф.А. Дипломная работа. - М.: Изд-во МПИ, 1990.
280. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Практ. пособие. - М.:Ось-89, 1997.
281. Кыверялг А.А. Методы исследований в профессиональной педагогике. Таллин: Валчус, 1980. - 334 с.
282. Леднев В.С. Содержание образования. Сущность, структура, перспективы. - М.: Высшая школа, 1991.
283. Мойсєюк Н.Є Педагогіка. Навч.пос. К.: 2001. - 608 с
284. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. -К.; 1997. - 56 с
285. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. - К., 2001.
286. Подласый И.П. Педагогика. Учебник для студентов вузов. - М.: Владос. - 1999. - Кн.1. - 576 с.
287. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
288. Сидоренко В.К. Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми / Освіта, № 31,29 травня.
289. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень. - К.: 2000. - РНКЦ «ДНІТ», 2000. - 259 с
290. Собко В.П. Основы научных исследований. - К.: Техника, 1992.
291. Шейко В.М., Куншаренко Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів. -Х.: ХДАК, 1998.-288 с.

Інформаційні/електронні ресурси:

25. www.nas.gov.ua
26. www.mon.gov.ua
27. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html>
28. www.mta.hu
29. www.epa.oszk.hu
30. www.mek.oszk.hu
31. www.oszk.hu/humanus
32. www.matarka.hu

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Кафедра історії та суспільних дисциплін

**Методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт
з дисципліни**

Основи наукових досліджень

Спеціальність: 6.020302 Історія
(для денної форми навчання)

Затвержено:

Чотарі Ю.Ю. _____
Зав.каф.

29.08.2013 р.

2013 рік

Особливості самостійної підготовки до семінарських занять

Участь у *семінарських заняттях* має бути спрямована не просто на набуття певної суми знань, а головним чином на вироблення уміння і навичок за допомогою отриманих знань самостійно розбиратися у складних процесах суспільного розвитку. Одним з ефективних засобів активізації студентів на семінарських заняттях є проблемне навчання, що сприяє розвитку творчої думки і процесу пізнання.

Семінарські заняття в умовах проблемного навчання можуть набувати різних організаційних форм - "круглий стіл", ділова гра, диспут, прес-конференція, конкурс на краще знання першоджерел та ін. У їх основі – інтенсифікація навчального процесу через змагальність, поглиблення якісної підготовки, підвищення відповідальності за ефективне вирішення питань семінару, вироблення вміння відстоювати власні переконання, вести творчі дискусії, набувати навичок організаторської роботи.

Семінар («семінар» латинською мовою означає «розсадник», а в буквальному розумінні – поширення знань шляхом усних виступів і обговорень), на першому курсі найбільш поширена форма – розгорнута бесіда, яка вимагає знання фактичного матеріалу, уміння аргументовано викласти свої знання в усній формі.

При підготовці до семінарського заняття треба керуватися такими рекомендаціями:

- Докладно ознайомтеся з темою і планом семінарського заняття, кожним із винесених на розгляд питань.
- Замовте у бібліотеці відповідні рекомендовані джерела й літературу, насамперед обов'язкову.
- Прочитайте джерела й основну літературу до кожного з питань семінару, намагаючись осмислити прочитане.
- Законспекуйте необхідний матеріал, випишіть цитати та бібліографічні дані, з витки брали їх.

- Складіть план і текст свого виступу на семінарському занятті з кожного питання.

Методичні рекомендації для семінарських занять з Основи наукових досліджень

Семінарські **заняття** з Основи наукових досліджень є одним з головних видів самостійної роботи студентів з предмета й ставлять за **мету розширення й поглиблення** знань студентів за **загальним** курсом, а також прищеплювання студентам навичок роботи з історичними джерелами та з спеціальною літературою.

Основу семінарських **занять** становить аналіз джерел, їх зіставлення й визначення **ступені вірогідності** інформації, що **міститься** в них. Друге **завдання** – широка робота з науковою літературою, ознайомлення з різними підходами. Семінарські **заняття** **проводяться** у різній формі. Найбільш проста з них застосовується звичайно на перших **заняттях** – колективне опрацювання, обговорення тексту джерела. Ця форма повинна постійно **поєднуватися** з обговоренням окремих **питань** по заздалегідь **заданому** плану. Крім того, студентам пропонується підготовка навчально-наукових доповідей. Перше **заняття** носить **вступний** характер. Студенти знайомляться з методикою аналізу історичних джерел з Основи наукових досліджень, з характеристикою основних видів джерел, із правилами підготовки й оформлення наукових праць. **Завдання** студентських доповідей – розвиток навичок самостійної роботи з літературою.

Крім обов'язкових доповідей, **включених** у план практичних **занять**, а також **опонентських** виступів, студентам пропонується **виявити** ініціативу й запропонувати свої теми для доповідей. Виступити з доповіддю або **опонентським** виступом зобов'язаний **кожний** студент групи (протягом навчального семестра). Після доповіді **проводиться** його обговорення. **Кожна** доповідь повинен **займати** не **більш 10 хвилин**, **опонентський** виступ – не **більш 5 хвилин**.

У **ході** роботи до кінця навчального року студент повинен **мати певну уяву** також про основах наукового дослідження в історичному науці та в загалі в науки. У **результаті**, до закінчення навчання в **інституті** студент повинен максимально наблизитися до **рівня** самостійної творчої **дослідницької** роботи з оригінальними джерелами та знати хід, процес, фази наукового дослідження.

У процесі **занять** студенти повинні робити записи основних **висновків** у вільній формі по **кожному** із запропонованих **питань** та необхідні виписки з літератури у вільній формі. Наявність конспекту є обов'язковою.

Перелік практичних (семінарських) завдань

Семінарське заняття №1

Тема: Наука як продукт суспільного розвитку

Мета вивчення: дати цілісну уяву про науку, як систему знань, про організації науки і наукових досліджень в Україні та в Угорщині.

План:

1. Організація науки і наукових досліджень в Україні, управління наукою.
2. Організація науки і наукових досліджень в Угорщині, управління наукою.
3. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
4. Видатні історики угорці минулого та сьогодення..

Література

- ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
- KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.
- КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
- КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.
- Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
- Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
- Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист. Закон України. Про інноваційну діяльність.

- Закон України. Про інформацію.
- Закон України. Про науково-технічну інформацію.
- Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
- Закон України. Про освіту.
- Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
- Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
- www.nas.gov.ua
- www.mta.hu

Семінарське заняття №2

Тема: Методологія та засоби історичних досліджень

Мета вивчення: дати цілісну уяву про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії

План:

1. Анкетування, її типи та можливості використання в історичній науці.
2. Інші методи наукового дослідження.
3. Джерельна автентичність досліджень і принцип історичного контексту.
4. Робота з науковою літературою.

Література

- ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
- KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- ЛУДЧЕНКО А.А. і др. Основы научных исследований. Учебное пособие. - К.; Т-во «Знання», КОО, 2000. - 114 с.
- ЛЯПІНА О.В. Методичні рекомендації з підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт з історії Росії / за ред. Д.і.н. проф. В.М. Мордвінцева. – Вид. четверте, виправлене і доповнене. – К., 2012.
- ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основы научных исследований. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
- DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
- R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitívista történelemszemlélet. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
- ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról. In: Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
- PAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = Történelmi Szemle, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.

- MAKKAY János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.

Семінарське заняття №3

Тема: Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

Мета вивчення: аналіз й синтез отриманих результатів наукового дослідження, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях.

План:

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Семінарське заняття .
3. Наукова стаття.
4. Наукова монографія, доповідь, теза доповіді.
5. Науковий реферат, виступ.
6. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.
7. Наукова критика, рецензія

Література

- ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
- KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- ЛУДЧЕНКО А. А. і др. Основы научных исследований. Учебное пособие. - К.; Т-во «Знання», КОО, 2000. - 114 с.
- ЛЯПИНА О.В. Методичні рекомендації з підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт з історії Росії / за ред. Д.і.н. проф. В.М. Мордвінцева. – Вид. четверте, виправлене і доповнене. – К., 2012.
- ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основы научных исследований. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
- ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.
- СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основы научных исследований. - К.: 2000. - РНКС «ДІНІТ», 2000. - 259 с